

Handlingsplan

För Fagersta kommuns finska förvaltningsområde

2019-2021

Inledning

I december 1999 beslutade riksdagen att Sverige skulle ansluta sig till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (*Ramkonventionen*) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsskydd (*Minoritetskonventionen*). Ramkonventionen syftar till att skydda de nationella minoriteters fortlevnad medan Minoritetskonventionens syfte är att skydda Europas kulturella mångfald. Riksdagen erkände därmed judar, romer, samer, tornedalingar och sverigefinnar som nationella minoriteter i Sverige och romani chib, jiddisch, samiska, meänkieli och finska, erkändes som nationella minoritetsspråk.

I januari 2010 trädde lagen (SFS 2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft. Regeringens målsättning med minoritetspolitiken är stärka minoriteternas möjligheter till inflytande, att ge skydd för de nationella minoriteterna, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande i Sverige.

Den 1 februari 2014 blev Fagersta kommun finskt förvaltningsområde och har därmed ett särskilt ansvar för att värna om det finska språkets ställning. Sverigefinnar har därmed särskilda lagstadgade rättigheter när det kommer till att använda finska språket i kontakt med kommunen. Kommunen är bland annat skyldig att erbjuda förskola och äldreomsorg, helt eller väsentlig på finska. Av Fagersta kommuns 13 415 invånare (SCB 30 sep 2018) är 914 personer födda i Finland vilket motsvarar ca 7 % av befolkningen, har cirka 22 % (drygt 3 000 personer av 13 415 invånare) finsk anknytning, det vill säga är antingen födda i Finland eller har minst en förälder alternativt mor- eller farförälder som är födda i Finland.

Syfte

Handlingsplanen är ett styrdokument för att stärka Sverigefinnarnas språkliga och kulturella ställning i Fagersta.

Finansiering

Arbetet med nationella minoriteter finansieras i huvudsak med hjälp av ett statsbidrag som utbetalas av Länsstyrelsen i Stockholm. De har tillsammans med Sametinget, ett regerings-uppdrag för uppföljning av minoritetsarbete i Sverige utifrån minoritetslagen och språklagen. Fagersta har som förvaltningsområde en årlig rapporteringsskyldighet till Länsstyrelsen i Stockholm.

Statsbidraget är uttryckligen avsett för kostnader som är att betrakta som merkostnader på grund av minoritetsarbetet. Statsbidraget får med andra ord inte användas för att ersätta kostnader som sedan tidigare finns budgeterat i kommunens budget. Statsbidraget får även användas till punktinsatser för att främja finska språket och den finska kulturen

Målgrupper

För att trygga finska språkets ställning och utveckling är barn och ungdomar i nyckelposition. För dem ska man säkra reella möjligheter till tvåspråkighet, möjlighet att kunna behärska modersmålet och även känna till dess kultur, religion och historia. Kommunens uppgift är att bevara och utveckla finska språket samt främja den finska kulturen.

De äldre är ofta bärare av språk och kultur samt värnare av traditioner. Det är viktigt att de äldre och funktionshindrade som pratar finska, kan fortsätta att använda sitt språk. Ett fenomen hos äldre människor, som tilltar med stigande ålder, är att de riskerar att förlora förmågan att tala och förstå andra språk än sitt ursprungliga modersmål. Detta ställer särskilda krav på hur kommunen organiserar sin äldreomsorg. Som finskt förvaltningsområde ska Fagersta kommun erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller väsentlig del av den service och omvårdnad som finns inom vård och omsorg, av personal som pratar finska. Äldre och funktionshindrade måste få leva ett aktivt liv, även i språklig mening. De ska ha påverkansmöjligheter i samhället och i sin vardag, de måste få leva ett tryggt och självständigt liv, samt ha rätt till god vårdnad och omsorg på sitt eget språk.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

När Sveriges riksdag beslutade om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken utgick man från Europarådets ramkonventioner. Det finns ingen specifik definition på nationell minoritet, men religion, språk, traditioner och kulturarv är viktiga delar av nationella minoriteters identitet. Regeringen kompletterade dessa kriterier med att de nationella minoriteterna ska ha en uttalad samhörighet och historiska eller långvariga band med Sverige. Rättigheterna som omfattar alla fem nationella minoriteter benämns som grundskydd:

- Förvaltningsmyndigheter ska informera de nationella minoriteterna på lämpligt sätt om deras rättigheter när det behövs.
- Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och ska även främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.
- Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.
- Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Strategi

Minoritetsrättigheter förverkligas i första hand på lokal nivå och fungerande kommunala samråd är därför viktiga. Fagersta kommuns finska samrådsgrupp bildades 30 januari 2014.

Samrådsgruppens deltagare har ansvaret att öka kommunens kunskap om den finska minoritetens förutsättningar och behov. Synpunkter och förslag från samrådsgruppen förs tillbaka in i den kommunala organisationen. Även användningen av statsbidraget diskuteras i samrådsgruppen. Samrådsgruppen sammanträder minst 5 gånger per år.

- Fagersta kommuns samordnare för finskt förvaltningsområde är med i nationella nätverket av samordnare för finska förvaltningsområden
- Fagersta kommuns samordnare för finskt förvaltningsområde är med i länets nätverk med finska förvaltningskommuner
- Fagersta kommuns samordnare för finskt förvaltningsområde är med i Finnet (Ett nätverk för kulturfrågor)

Det är viktigt med ett nära samarbete mellan den finska samrådsgruppen och de kommunala verksamheterna i minoritetsfrågorna. En intern arbetsgrupp ska bestå av samordnaren för finskt förvaltningsområdet och deltagare från de olika verksamheterna. Uppgiften är att tillsammans utveckla den finskspråkiga verksamheten i Fagersta kommun, uppfylla målsättningar i handlingsplanen och därmed uppfylla lagens intention.

Mål och aktiviteter

Kommunens övergripande mål	Planerade aktiviteter utifrån målet
<p>Information och kommunikation</p> <p>Fagersta kommun arbetar aktivt med att informera om de rättigheter de finskspråkiga i vår kommun har enligt lagen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Finskspråkig telefonservice som kontinuerligt har öppet varje vecka på specifikt telefonnummer • Hemsidan www.fagersta.se, med finsk information • Möjlighet till översättning av olika kommunala dokument till finska • Annonsering, affischering, marknadsföring efter behov • Information om finskt förvaltningsområde och vad det innebär vid alla arrangemang och aktiviteter där detta är möjligt
<p>Förskola</p> <p>Fagersta kommun skall ge barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskoleverksamhet där hela eller väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska.</p> <p>Aktivt arbeta med att få fler barn att söka finsk hemspråksundervisning samt erbjuda inskolningsstöd även på finska</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I förskolan ska aktivt arbete bedrivs för att finska minoritetsspråkiga barn ska få möjlighet att bli tvåspråkiga • På föräldramöten informeras vårdnadshavare om fördelen för tvåspråkiga barn att delta i undervisning i finska samt om möjligheterna att få finsk förskoleverksamhet eller undervisning i finska språket • Verksamheterna ska ha ett utbud av kulturellt och pedagogiskt material även på finska • Översätta information till finska • På kommunens hemsida informera på finska om förskolans verksamhet

<p>Skolan</p> <p>Fagersta kommun skall erbjuda en elev som tillhör den finska minoriteten modersmålsundervisning på finska</p> <p>Fagersta kommun skall på ett aktivt sätt informera vårdnadshavare till alla grundskoleelevers rätt till modersmålsundervisning samt att eleverna i Fagersta kommun skall ha grundläggande kunskap om de nationella minoriteternas kultur, språk religion och historia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I grundskolan ska aktivt arbete bedrivas för att finska minoritetsspråkiga elever ska få möjlighet att bli tvåspråkiga • På föräldramöten informeras vårdnadshavare om fördelen för tvåspråkiga barn att delta i undervisning i finska samt om möjligheterna att få undervisning i finska språket. • Skolan ska ha ett utbud av kulturellt och pedagogiskt material även på finska • Elever med finska som modersmål som deltar i modersmålsundervisning erbjuds att genomgå prövning i finska utifrån kunskapskraven i moderna språk. På så vis kan man få betyg både i modersmål och moderna språk utifrån sina kunskaper i finska. Detta är möjligt i de fall eleven inte läser ett annat modernt språk, då bara ett betyg kan ges i moderna språk • Åldersintegrerad undervisning i modersmålet
<p>Socialförvaltning</p> <p>Socialförvaltningen är indelad i följande verksamhetsområden, individ- och familjeomsorg, social hållbarhet samt vård- och omsorgsavdelningen</p> <p>Erbjuda myndighetsutövning med finsktalande medarbetare om behov finns hos den enskilde</p> <p>Socialförvaltningen skall erbjuda dem som begär det, äldreomsorg helt eller väsentlig, utförd av medarbetare som behärskar finska språket</p> <p>Kommunen skall sörja för att de äldre får ta del av finskspråkig kultur</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hemsidan fagersta.se, med finsk information om socialförvaltningens verksamheter • Att kvalitativ information både muntligt och skriftligt finns att tillgå på finska • Vid nyrekrytering av medarbetare till socialförvaltningen ska kunskaper i det finska språket ses som en merit • Alla nya kunder/klienter/patienter inom socialförvaltningen ska få frågan om vilket modersmål de har och information att de har rätt till tvåspråkig service • Verksamheterna inom vård- och omsorg ska ha ett utbud av finskspråkig kulturellt och pedagogiskt material

<p>Personalpolitiska mål</p> <p>Samtliga verksamheter kan namnge minst en finsktalande kontaktperson</p> <p>Samtliga medarbetare ska veta att Fagersta kommun tillhör finskt förvaltningsområde och ha grundläggande kunskaper om vad det innebär.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Medarbetare med kunskaper i finska stöds och stimuleras i utveckling av sitt språk så att de kan använda det i arbetet eller vid punktinsatser • Fagersta kommuns rekryteringsannonser ska vid behov ha texten: Kunskaper i finska är meriterande. Även raderna som följer kan vara med vid behov: Fagersta kommun ingår i finskt förvaltningsområdet, vilket innebär att vi har en utökad skyldighet att ge service på finska till personer som önskar detta. Vi strävar därför efter att i vår organisation öka andelen personer som behärskar finska.
<p>Kostservice</p> <p>Utöka erbjudandet av finska maträtter eller dessert även dessa dagar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Valborgsmässoafton • Fars dag: Samma datum som i svenska almanackan • 24 december: Julafton • Julstjärnor under december månad • Alla maträtter erbjuds till alla som ingår under Socialförvaltningen. • Under 2019-2021 undersöka om det finns behov av att ha en matsedel på finska även hos hemtjänsten och i skolan.

<p>Kultur</p> <p>Finskt förvaltningsområde ska samverka i genomförandet av olika arrangemang med Fagersta bibliotek, kulturskolan, barn- och ungdomskulturgruppen samt kulturavdelningen</p> <p>Kulturverksamheterna samverkar med olika aktörer för att utveckla det finska kulturutbudet</p>	<ul style="list-style-type: none">• Fagersta kommun ska säkerställa påverkansmöjligheter för den finskspråkiga minoritetens alla åldersgrupper, när kulturverksamhet planeras• Finsk litteratur ska stödjas i Fagersta kommun och finskspråkiga böcker ska finnas tillgängliga på Fagersta bibliotek• Fagersta bibliotek ska erbjuda tal- och ljudböcker på finska• Barnlitteratur på finska ska finnas på Fagersta bibliotek• Föreningar i Fagersta kan ansöka om medel till projekt och evenemang som syftar till att stärka det finska språket och den finska kulturen (ansökningskriterier finns på fagersta.se/suomeksi Ansökningen skickas till finskt förvaltningsområde)• Finskt förvaltningsområde ska samverka i genomförandet av olika kulturarrangemang tillsammans med samrådsgruppen och med andra aktörer i kommunen.
---	---

Mål som nåddes från föregående handlingsplan 2015-2017

Vård och omsorg

- Erbjuder förebyggande hälsoarbete på finska
- Erbjuder anhörigstöd på finska
- Erbjuder finska kulturarrangemang
- Erbjuder träffpunkt för finsktalande personer med demensdiagnos
- Erbjuder finsktalande avdelning på särskilt boende

Kostservice

Erbjuder finska maträtter/dessert på finska avdelningen Milan/Miilu på Solliden:

- 24 februari: Sverigefinnarnas dag
- 28 februari: Kalevaladagen, finska kulturens dag
- Mors dag: Enligt finska kalendern
- 6 december: Finlands självständighetsdag
- Servera finsk soppa till alla matkunder hos Kostservice

Förskola

- Ge vårdnadshavare möjlighet att via e-tjänsten Hypernet ansöka om finsk förskoleverksamhet
- Årligen erbjuder tvåspråkiga evenemang på förskolorna

Utveckling utanför handlingsplanen

- Förebyggande sjukvårdsrådgivningen NESTORI har startats på Malmen

De mål som uppnåddes under föregående handlingsplan bibehålls i den nya handlingsplanen. Målet är att bibehålla och om möjligt utveckla dessa mål ytterligare.

Uppföljning av arbetet

Implementeringen av lagen om nationella minoriteter är ett långsiktigt och kontinuerligt arbete, varför handlingsplanen revideras med 3 års intervall eller vid behov.

- Varje förvaltning ansvarar för att verkställa mål som återfinns i handlingsplanen och som uppfyller minoritetslagens intentioner
- Varje nämnd ansvarar för att handlingsplanens mål årligen finansieras och genomförs
- Kommunstyrelsen granskar årligen att målen i handlingsplanen uppfylls

